

Täby Naturskyddsförening

Mark och Miljödomstolen
Nacka Tingsrätt
e-post: mmd.nacka@dom.se

Yttrande från Täby Naturskyddsförening (TNF) angående E.ON.s uppförande av en kraftvärmeanläggning i Hagby/Täby. Mål Nummer: M 1959-14.

1 Framtida behovet av fjärrvärme samt alternativ/komplement

TNF anser att det nu planerade KVV är kraftigt överdimensionerat med hänsyn till både nuvarande och framtida efterfrågan i Täby och dess grannkommuner, Vallentuna och Österåker. Vare sig E.ON eller Täby kommun har kunnat redogöra för hur stort behovet av fjärrvärme kommer att bli i framtiden. Dessutom riskerar en storskalig, kraftigt överdimensionerad anläggning att satsningar på energibesparingar, värmeåtervinning och alternativa energikällor inte realiseras.

Det framtida kundunderlaget är helt beroende av förväntad utbyggnad i Täby samt att dessa nya bostäder förväntas värmas med enbart fjärrvärme. Vi ifrågasätter att så blir fallet om klimatmål ska nås. Fjärrvärmerna kommer framöver att kombineras mer och mer med andra energikällor t.ex. sol- och geovärme samt värmeåtervinning och andra energibesparande åtgärder, vilket minskar efterfrågan på fjärrvärme. TNF utgår också från att även befintliga byggnader i Täby successivt kommer att energieffektiviseras.

Den av E.ON beskrivna minskning av CO₂-utsläpp måste granskas noga då beräkningarna förefaller vila på mycket osäker grund. En tydligare redovisad analys bör krävas.

2 Mitt i 1000-årig välkänd kulturbygd – helt fel plats!

Den plats på vilken KVV(kraftvärmeverket) planeras att anläggas utgör en del i en mycket gammal kulturbygd, med runstenar och fornlämningar som ligger inom Riksintresse för Kulturmiljö. Platsen ligger också delvis i det område som föreslås bli ett riksintresse för friluftslivet.

TNF saknar de av Länsstyrelsen efterfrågade motiveringarna till varför avsteg nu behöver göras från en relativt nyligen antagen översiktsplan.

De åtgärder som föreslås i MKB:n, nämligen att plantera träd för att 'gömma' en 50-60 meter hög byggnad, framstår som på gränsen till löjeväckande.

3 Hälsoeffekter

Det redogörs inte för den stora negativa påverkan på människor och djur som utsläpp till luft, vatten och jord från KVV medför. Framförallt saknas ett barnperspektiv, d.v.s. vad den långsiktiga påverkan av dessa utsläpp ger om t.ex. 20-30 år. Riskanalys för kommande hälsoeffekter saknas.

4 Utsläpp till luft

4.1 Från Hagby

Endast kväve- och svaveldioxid samt partiklar (PM10) har tagits upp trots att Länsstyrelsen kommer att mäta betydligt fler ämnen, t.ex. dioxiner, kvicksilver och kadmium, så varför utelämnas dessa? Att dessa utsläpp så småningom faller ner på marken och i vattendrag nämns inte och inte heller deras påverkan. Att runstenar och byggnader påverkas av surt nedfall beskrivs inte.

Rökgaserna kan renas men det är inte detsamma som att de blir giftfria. Visst minskar utsläppen av koldioxid när man slutar elda med olja men vid all förbränning släpps koldioxid, kväveoxid och svaveloxid ut i luften. Och behovet av stödeldning med olja vid låga temperaturer och produktionsbortfall kommer man inte ifrån.

4.2 Från reservanläggningar

En av anledningarna som angivits för denna anläggning på Hagby är att få bort mindre anläggningar i centrala Täby med dess transportkrav och utsläpp. I logikens namn ställer vi oss då frågande till att E.ON planerar att en av reservanläggningarna, med minst två nya oljepannor, ska förläggas i Åva som är beläget mitt i Täby C och kommer att kräva oljetransporter och generera mindre renade utsläpp.

4.3 Trafikmängd

Underlaget visar en kraftig ökning av transporter i och med etapp 2 vilket i sin tur ökar koldioxidutsläppen.

5 Utsläpp till vatten

5.1 Grundvattenpåverkan

TNF är oroad av att gifter från den gamla deponin, bestående av ca 250.000 m³ farligt avfall, kan komma att läcka ut vid byggnation.

Vi anser inte att nedanstående fråga är besvarad:

Vad händer med "det täta lerlagret" som skyddar om man t.ex. måste påla vid byggnation eller vid vibrationer som orsakas av tunga transporter till och från området.

I MKB ÖP 2010-2030 (sid 46) står följande om risken för skred: "kan finnas mindre skredrisker vid arbeten i lerområden. Hagbytippen har drabbats av skred".

I bilaga B9 Miljöriskanalys (sid 9) i ansökan står "jorden består ... därunder lera med låg hållfasthet".

TNF ställer sig frågan om det inte behövs en vattendom eftersom arbete troligtvis kommer att ske under grundvattennivån vid byggnationen av KVV.

5.2 Övrig vattenhantering

MKB och Planbeskrivningen nämner summariskt hur processvatten ska omhändertas. Men var och hur detta ska ske framgår inte av någon beskrivning eller karta i underlaget. Vid Bristaverket har man t.ex. varit tvungna att anlägga en konstgjord våtmark. Vi ser inte att det finns plats för någon liknande anläggning inom Hagby-området.

Att processvattnet innehåller vissa tungmetaller såsom kvicksilver, kadmium och bly nämns inte.

Dessa kommer dock att mätas av Länsstyrelsen så varför utelämnas detta?

SÖRAB som idag finns på Hagby har fortfarande, trots ett antal provoperioder, inte löst sina problem avseende dag-, släck- och processvatten. SÖRAB har (2014-04-09) erhållit slutliga villkor från miljöprövningsdelegationen för utsläpp i Stora Värtan vilka har överklagats av SÖRAB. Framtiden får visa om SÖRAB kan nå dessa mål.

Miljöprövningsdelegationen säger även i sitt yttrande: "förutsättningarna för att vatten från Hagby ska kunna släppas till Stora Värtan är att vattnet genomgår långt gående rening".

TNF ställer sig frågan: klarar Täby Kommun att uppnå 'god vattenstatus' i Stora Värtan när det nu kommer ytterligare påspädning av förorenat vatten?

5.3 Anpassning till klimatförändringar – framtidssäkrat?

Hårdgjorda ytor ger mer dagvatten som måste tas omhand. Mer nederbörd ställer nya krav på dagvattensystem. TNF hittar inget i underlaget som visar att dessa frågeställningar arbetats in i underlaget.

6 Riskanalys – bränsle

Att bränna verksamhetsavfall kan motverka källsortering och i framtiden kommer mer av byggavfallet att kunna återvinnas. Hur mycket verksamhetsavfall blir det då kvar att använda som bränsle. TNF är oroade för att E.ON kommer att behöva importera annat avfall och risken är då stor att det kan 'slinka med' en hel del giftiga produkter, t.ex. de nya nanobelagda produkter som kommit ut på marknaden där ingen forskning alls gjorts avseende vad som händer vid förbränning.

Vi har inte funnit att E.ON via avtal är försäkrade att få tillgång till SÖRAB:s verksamhetsavfall. Om inte så är fallet kan transporter av bränsle från annan plats tillkomma redan i etapp 1.

Tillgången på skogsråvaror kommer att minska i Mälardalen vilket leder till att bränslet kommer att behöva transporteras längre sträckor och därmed ökar koldioxidutsläppen.

Ska man elda plast, vilket inte är en försumbar del av verksamhetsavfallet, bör man tänka på att ett ton plast som återvinns istället för att brännas minskar utsläppen av koldioxid med två ton.

Dessutom anger EU's lagstiftning att avfall i första hand bör materialåtervinnas, ej förbrännas.

6.1 Restprodukter vid eldning, aska och filter

När man bränner avfall bildas dioxiner i utsläppsluft samt lagras i aska och filter. Även tungmetaller såsom kvicksilver kommer med i utsläppsluft samt i aska och filter.

Askans och rökgasreningensprodukter från förbränning betraktas som miljöfarligt avfall och kräver riskfyllda transporter till någon deponi där man endast garanterar en lagringstid på 100 år. Vad därefter händer vet ingen idag, det är ett problem vi lämnar över till kommande generationer att lösa.

I de koldioxidberäkningar som lämnats in i underlaget saknas helt den koldioxidmängd som släpps ut vid transport samt vid den omfattande bearbetning som sker av det farliga avfallet innan det ligger förpackat på en deponi. TNF anser att denna påverkan även ska räknas med i de totala utsläppen då det är en konsekvens av KVV-verksamheten.

7 Brand och ammoniakmoln

TNF befarar att en brand inom området kan få mycket stora konsekvenser. Att på en så begränsad yta samla så mycket olika brandfarliga ämnen kräver en omfattande riskanalys som ska omfatta både hur området ska förses med släckvatten och hur det ska omhändertas efter en brand.

SSBF (StorStockholms Brandförsvär) anser att riskanalysen ska omfatta hela programområdet där även värmekraftverk och biogasanläggning planeras. Olika verksamheters påverkan på varandra ska framgå av riskanalysen. De senaste åren har ett flertal bränder inträffat på SÖRAB:s anläggning i Hagby.

I bilaga B9 Miljöriskanalys (sid 5) nämns att utrymningsvägar från SÖRAB återvinning/avfallsanläggning måste skapas vid ammoniakutsläpp. I detta sammanhang måste man även ta hänsyn till att det finns närboende samt hästanläggningar i närheten där det befinner sig både människor och djur som måste utrymmas.

8 Metangasen från deponin

Deponigasen från Hagby, som idag levereras till Täby C, måste även fortsättningsvis omhändertas så att den inte bara släpps ut i luften. Metangas är ju ännu skadligare än koldioxid (CO₂) för den globala uppvärmningen (25 ggr). TNF finner inte att det angivits i underlaget hur detta ska ske.

9 Detaljplanens MKB - ger felaktigt intryck av verkligheten

Miljökonsekvensbeskrivningen (MKB) är beställd och betald av E.ON. Den ger läsarna (bl. a. beslutsfattarna inom Täby kommun) en på många sätt förmildrad och förskönad bild och inte en neutral, tillräcklig och komplett bild av verkligheten, som vi upplever den.

10 E.ONs Lokaliseringsutredning

TNF har gått igenom E.ON:s Lokaliseringsutredning. Med det underlag som finns förefaller flera andra undersökta lokaliseringar, utöver Hagby, vara möjliga. Dessa andra alternativ bör utvärderas noggrannare för att förbättra beslutsunderlaget.

11 Riskanalys – ekonomi

TNF saknar en ekonomisk analys av vad detta projekt kommer att kosta oss Täbybor nu och i framtiden avseende t.ex. förhöjda utsläpp till Stora Värtan. Troligtvis måste en reningsanläggning byggas som kan klara att ta hand om stora utsläpp av kväve och kvicksilver m.fl. tungmetaller.

Täby den 18 sept 2014

För Täby Naturskyddsförening

Kathrin Wemgård, Einar Fries och Göran Sandberg